

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Allmänna avdelningen

BESLUT
2009-12-08
Meddelat i Stockholm

Mål nr
20338-09
Enhet 13

SÖKANDE

Stesor AB, 556566-1559
Arlavägen 22
177 61 Järfälla

Ombud: Hampus Ek
Foyen Advokatfirma
Box 7229
103 89 Stockholm

MOTPART

Nynäshamns kommun
149 81 Nynäshamn

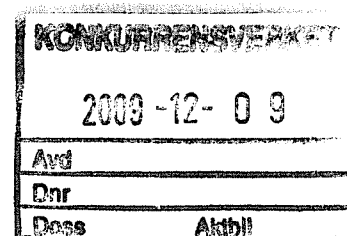
SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU;
nu fråga om avskrivning

BESLUT

Länsrätten avskriver målet från vidare handläggning.

Dok.Id 470935

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00
E-post: lansrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Nynäshamns kommun (kommunen) har tecknat avtal om leverans av maskinutrustning och arbetskraft för borttransport av berg på Viaskolans skolområde, inklusive kringarbeten och arbetsmiljöåtgärder. Enligt avtalet skulle uppdraget färdigställas senast den 30 september 2009. I avtalet anges att det är ett avropsavtal från ramavtal gällande maskin och fordons-tjänster.

Stesor AB (Stesor) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att kommunens upphandling avseende borttransport av berg inklusive kringarbeten och arbetsmiljöåtgärder på Viaskolans område ska göras om på så sätt att Nynäshamns kommun utlyser en upphandling i återstående delar vari bestämmelserna i LOU tillämpas. Till stöd för talan anför Stesor bl.a. följande.

Kommunens agerande ska betraktas som en otillåten direktupphandling eftersom kommunens avropat entreprenaden från ett ramavtal som inte har varit i kraft i tiden efter den 28 februari 2009. Det föreligger inte något undantag som tillåter direktupphandling. Värdet av den avropade entreprenaden är inte lågt och det finns inte heller några andra synnerliga skäl som skulle ha tillåtit den direktupphandling varom fråga är. Även för det fall rätten skulle finna att kommunen haft särskilda skäl att förlänga ramavtalet kan avropet inte anses lagligen ha kunnat ske från detta ramavtal med hänsyn till avropets omfattning och dess föremål, vari sprängningsarbeten har inkluderats.

Kommunen och Nynäs Ösmo Lastbilscentral AB (Lastbilscentralen) ingick 2005 ett ramavtal avseende leverans av maskin- och fordonstjänster för successivt uttag under avtalstiden. Avtalstiden för ramavtalet var i det ursprungliga avtalet angiven till att avse perioden den 1 mars 2005–den 28 februari 2007. Ramavtalet innehåller en förlängningsklausul vilken öppna-

de för årsvis förlängning i ytterligare två år. Det konstateras att förlängningsklausulen har tillämpats fullt ut och att avtalet har förlängts att gälla till den 28 februari 2009, varvid ramavtalet varit gällande i fyra år. Avtalet lämnar inget utrymme för en förlängning utöver denna tid. Av ett dokument rubricerat ändringar av villkor i avtal gällande leverans av maskin- och fordonstjänster framgår emellertid att ramavtalet så sent som den 19 augusti 2009 förlängdes att även fortsättningsvis gälla mellan parterna. Avrop har sedan gjorts utifrån detta förlängda ramavtal. Avtalet har således förlängts i strid mot ramavtalets ursprungliga lydelse. Av LOU följer vidare att ett ramavtal inte heller får löpa under längre tid än fyra år med mindre än att det finns särskilda skäl härför. Förlängningen har således även skett i strid mot LOU. Kontraktssumman överstiger vidare med råge vad som är tillåtet att avropa från ett ramavtal vidare överensstämmer föremålet för ramavtalet inte med den entreprenad som kommunen avropat.

Beträffande omfattningen konstateras att kontraktssumman för entreprenaden var 5 200 000 kr. Av ramavtalets administrativa föreskrifter framgår att avtalets omfattning beräknades av kommunen uppgå till omkring 1 500 000–2 000 000 kr per år baserat på tidigare års statistik. Kommunen har i strid med ramavtalet upphandlat en entreprenad med en kontraktssumma om 5 200 000 kr vilken dels klart överstiger det i ramavtalet angivna övre taket för avrop per år dels generellt står i strid med lagstiftningens syfte.

Beträffande föremålet för upphandlingen konstateras att det i ramavtalet anges under punkt 6.4 att upphandlingen avser ramavtal gällande maskin- och fordonstjänster samt att beräknat behov är två stycken traktorgrävare och en grävmaskin. Fördelningen bedöms till 1,5 traktorgrävartjänst och 0,5 grävmaskinstjänst. Övriga fordon och maskiner avropas vid behov. Av avropsavtalet framgår att det rör sig om en entreprenad om borttransport av berg inkluderande sprängning. Kommunen har således inte kunnat avropa

en entreprenad för borttransport av berg inkluderande sprängning på det tidigare ingångna ramavtalet eftersom det varken innefattat entreprenad eller sprängningsarbeten. Kommunen har vidare i avropet gjort väsentliga förändringar i ramavtalet i förhållande till det ursprungliga ramavtalet.

Någon tillåten beställning inom ramen för ramavtalet har således inte träffats. Genom att Stesor har uteslutits från att i konkurrens med nu kontrakterat bolag och andra företag delta med anbud har bolaget lidit skada. Eftersom hela kontraktssumman uppenbarligen ännu inte har fakturerats av Lastbilscentralen får entreprenaden anses vara pågående.

Kommunen bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Den upphandling som föregick tecknandet av avtalet avsåg en möjlig avtalstid om fem år vilket anges under punkt 1.4 i de administrativa föreskrifterna. Då upphandlingen företogs innan nu gällande LOU trädde ikraft ska föregående lag om offentlig upphandling tillämpas. Den nu upphävda lagstiftningen begränsade inte avtalstiden till fyra år. Kommunen har således, oavsett skäl, haft möjlighet att förlänga ramavtalet t.o.m. den 28 februari 2010.

Den summa som angavs i kommunens administrativa krav under punkt 6.4 bör inte ses som ramavtalets maxbelopp. Detta särskilt med tanke på att det under samma punkt finns en reservation som anger att uppgifterna är baserade på tidigare års statistik och att omfattningen kan variera beroende på vilka projekt som pågår och beslutas under respektive år. Under 2009 inföll ett behov som översteg detta statistiska underlag. Det ska även noteras att enligt uppgift från leverantören uppgick kostnaden för sprängning endast till 420 000 kr av avropets totala belopp, sålunda en mindre del av det totala beloppet.

De aktuella tjänster som avropats har slutförts. Upphandlingen kan därför inte göras om i enlighet med det framställda yrkandet. Även för det fall

länsrätten finner att kommunen har använt sig av ett felaktigt upphandlingsförfarande bör målet således avskrivas.

SKÄL FÖR BESLUTET

Tillämpliga bestämmelser

I 15 kap. 3 § 2 st. LOU anges att en direktupphandling får användas om kontraktets värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår bl.a. att om den upphandlande myndigheten har brutit mot 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

I förfrågningsunderlag för upphandling av maskin- och fordonstjänster avseende Nynäshamn kommun anges bl.a. följande.

1.4 Syfte

Upphandlingens syfte är att säkerställa kommunens behov av maskin- och fordonstjänster under avtalsperioden samt teckna ramavtal på tre (3) år, med möjlighet till årsvis förlängning i ytterligare två (2) år om parterna kommer överens.

2.3 Kommersiella villkor

Avtalet kommer att träda i kraft den 1 mars 2005 och gälla t.o.m. den 28 februari 2007 med möjlighet till årsvis förlängning i ytterligare två år. Avtal ska tecknas enligt de kommersiella villkoren, vilket anbudsgivaren således ska utgå ifrån vid upprättandet av anbudet. Av anbudet ska klart framgå att anbudsgivaren accepterar villkoren i bilagan kommersiella villkor.

6.4 Avtalets omfattning

Upphandlingen avser ramavtal gällande maskin- och fordonstjänster. Nynäshamns kommun förbehåller sig rätten att under avtalsperioden fritt utnyttja och även nyanskaffa egna fordon och maskiner. Beräknat värde uppgår till ca 1,5–2 miljoner kr om året. Uppgifterna är baserade på tidigare års statistik. Reservation gäller dock för angiven volym då omfattningen kan variera beroende på vilka projekt som pågår och beslutas under respektive år. Beräknat behov är två stycken traktorgrävare alternativt en traktorgrävare och en grävmaskin. Fördelningen bedöms till 1,5 traktorgrävar-tjänst och 0,5 grävmaskinstjänst. Övriga fordon och maskiner avropas vid behov.

I avtal om förlängning av avtal gällande leverans av maskin- och fordonstjänster upprättat den 30 januari 2009 av Marita Anheim, teknisk chef, och Bertil Strandberg, VD, anges bl.a. följande. Rubricerat avtal beträffande leverans av maskin- och fordonstjänster förlängs att gälla under perioden den 1 mars 2009–den 28 februari 2010.

I avtal om maskin- och fordonstjänster upprättat den 5 augusti 2009 av Marita Anheim, teknisk chef, och Bertil Strandberg, VD, anges bl.a. följande. Parterna enas om ändring av villkoret för avtalets upphörande i avtalet avseende maskin- och fordonstjänster, dnr: 04-014, till att gälla till det att nytt avtal har tecknats i pågående upphandling.

I avropsavtal mellan Nynäshamns kommun och Lastbilscentralen den 1 juli 2009 anges bl.a. följande. Avtalet omfattar leverans av maskinutrustning och arbetskraft för borttransport av berg på Viaskolans skolområde, inklusive kringarbeten och arbetsmiljöåtgärder. I händelse av att det förekommer mot varandra stridande uppgifter i handlingarna gäller avropsavtalet för ramavtalet gällande maskin- och fordonstjänster. Priset uppgår till 5 200 000 kr exklusive moms.

I dagboksanteckning upprättad den 19 oktober 2009 av Kjell Rosengren anges bl.a. följande. Berget bakom linje 8 ej färdigskrotat, hörnet i linje G/1 ej färdigrensat, rörkulvert påbörjad ej klar. Startmöte med mark och rörentreprenör. Prefabarbeten till lågform pågår. Övertagandebesiktning av markarbeten är gjord idag och överlämnat till NCC utan anmärkning. NCC skulle ta över plattan idag men det är inte klart.

I yttrande den 2 november 2009 av Leif Källbrink, byggprojektledare vid kommunen, anges bl.a. följande. Lastbilscentralens arbete på Viaskolan är slutförd. I dagboksrapporten anges att berget bakom 8 ej färdigskrotat, hörnet i linje G/1 ej färdigrensat, rörkulvert påbörjad ej klar. Han intygar att nämnda brister nu åtgärdats. Arbetet har således slutförts.

Länsrättens bedömning

Länsrätten har först att ta ställning till om det omtvistade förfarandet avser ett avrop från ett ramavtal eller om det är fråga om en ny upphandling, vilken kan bli föremål för överprövning enligt LOU.

Länsrätten konstaterar att såväl punkt 2.3 i de administrativa föreskrifterna som det ingångna ramavtalet anger att ramavtalet gäller t.o.m. den 28 februari 2007 med möjlighet till årsvis förlängning i ytterligare två år. Det aktuella ramavtalets giltighetstid har därmed begränsats till den 28 februari 2009. Kommunen har följaktligen saknat möjlighet att genom tilläggsavtal förlänga den aktuella perioden. Det förhållande att det under punkt 1.4 i de administrativa föreskrifterna anges att *systet* med upphandlingen är att teckna ramavtal på tre år med möjlighet till årsvis förlängning i ytterligare två år förändrar inte denna bedömning.

Det avtal som ingicks mellan kommunen och Lastbilscentralen den 1 juli 2009 om leverans av maskinutrustning och arbetskraft för borttransport av berg på Viaskolans skolområde, inklusive kringarbeten och arbetsmiljöåtgärder kan således inte anses utgöra ett tillåtet avrop från ett ramavtal.

Med hänsyn till ovanstående gör länsrätten bedömningen att det är fråga om en ny upphandling, vilken kan prövas enligt LOU. Länsrätten finner härvid att kommunen har använt sig av ett direktupphandlingsförfarande och det som kommunen benämnt avrop får anses utgöra ett fristående upphandlingskontrakt. Den omständigheten att avtal redan föreligger utgör inte något hinder för överprövning enligt LOU (jfr RÅ 2005 ref. 10).

Den 1 januari 2008 trädde den nya LOU (2007:1091) i kraft. Enligt övergångsbestämmelserna ska bestämmelserna i den äldre LOU (1992:1528) tillämpas på upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet av den nya lagen. Eftersom länsrätten finner att det som kommunen benämnt avrop är ett fristående upphandlingskontrakt ska LOU i dess nuvarande lydelse tillämpas.

Den aktuella upphandlingens värde uppgick till 5 200 000 kr exklusive moms och kan följaktligen inte anses lågt. I målet har ej heller framkommit att det föreligger sådana synnerliga skäl som motiverar ett upphandlingsförfarande av det aktuella slaget. Med hänsyn härtill får den genomförda direktupphandlingen anses otillåten. Av handlingarna i målet framgår emellertid att den aktuella entreprenaden har fullgjorts. Länsrätten har vid sådant förhållande inte möjlighet att besluta att upphandlingen ska rättas eller göras om. Mot bakgrund härav ska målet avskrivas med uttalandet att

kommunen använt en felaktig upphandlingsform.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Wenche Skoglund

Rådman

Föredragande har varit länsrättsnotarien David Vikström.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data.

In the second section, the author outlines the various methods used to collect and analyze the data. This includes both primary and secondary data collection techniques. The primary data was gathered through direct observation and interviews, while secondary data was obtained from existing reports and databases.

The third section provides a detailed description of the data analysis process. This involves identifying trends, patterns, and anomalies within the dataset. Statistical tools and software were used to facilitate this process, ensuring that the results are both accurate and reliable.

Finally, the document concludes with a summary of the findings and their implications. It highlights the key insights gained from the study and offers recommendations for future research and practice. The author notes that while the current study provides valuable information, there are still several areas that require further investigation.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

